

Tjeerd Sleeswijk Visser

Tjeerd Sleeswijk Visser is op 15 mei 1931 geboren in Soebang op Java in Nederlands-Indië. Hij was de zoon van Tjeerd Sleeswijk Visser en Johanna Cornelia Leentje Vrij. Zijn vader was eerder getrouwd geweest met Alida Kuster en uit dat huwelijk werd Catharina geboren (Vught, 1917). Zijn eerste vrouw overleed in 1920 aan de Spaanse griep. Vader Tjeerd verkocht zijn bloemenzaak in Vught en vertrok naar Nederlands Indië. Daar trouwde hij in 1922 met Johanna Vrij, die in Nederland bij hem in de bloemenzaak gewerkt had. In 1923 werd in Bandung zijn broer Siemen geboren. Het gezin woonde in Wangoe Redja, een onderneming precies tussen Soebang en Kalidjati. Soebang was een klein dorpje waar een lagere school was en een klein ziekenhuis.

In februari 1935 gaat hij met zijn moeder en broer van Batavia naar Amsterdam. Zijn vader komt twee maand later naar Nederland. In oktober gaan hij met zijn vader en moeder terug naar Nederlands Indië. Siemen blijft achter in Nederland om daar naar school te gaan.

Zijn vader werd tijdens de Japanse inval door rondtrekkende plunderaars uit een andere streek, die achter de Japanse troepen aan meetrokken om huizen van vluchtelingen leeg te roven, doodgeschoten. Zij wilden de sleutel van de kluis van hun huis in Wangoeredja, Soebang, hebben. Daar lag het geld van de salarissen voor de koelies van de afgelopen maand. Tjeerds vader weigerde deze te geven en werd op 2 maart 1942 in hun huis doodgeschoten. Omdat hij bij al de mensen die voor hem werkten zeer geliefd was, kreeg hij van hen een graf in de tuin, dat tot zelfs na de capitulatie van Japan goed door hen werd verzorgd. In 1973 werd hij herbegraven op het Nederlands Ereveld Pandu.

Na de capitulatie op Japan werd Tjeerd met zijn moeder geïnterneerd in kamp Tjihapit. Dit kamp bestond uit huizen in een woonwijk in het noordoostelijk stadsdeel van Bandung. Ze kregen daar een kamer in de Barendtstraat. Later kwamen er meer mensen in het huis en eindigden zijn moeder en hij in de keuken. Er was daar plaats voor één bed en Tjeerd sliep op de grond onder het aanrecht. In hun kamp zat ook Corrie Vonk, de vrouw van Wim Kan, die regelmatig moest optreden van de Japanse kampcommandant en waar zij bij aanwezig mochten zijn. In het jongenskamp Tjihapit hadden ze heel weinig vrije tijd. Hun taak was het ontruimen van de door de vrouwen verlaten huizen en alle artikelen die ze vonden te verzamelen op een groot plein buiten het kamp. In de spaarzame vrije tijd hielden ze, naast het voetballen, ook straatgevechten met tulups en kogels van klei en met kleine zelfgemaakte tanks van hout.

Op een gegeven moment moesten de oudere jongens afmarcheerden naar het Kamp 15e bataljon in Bandung. Dit kamp was gevestigd in de kazerne van het 15e Bataljon. Het bevond zich in het centrum van Bandung. De eerste periode van de oorlog was het kamp een krijgsgevangenkamp. Vanaf januari 1944 werd het ingezet als interneringskamp voor mannen en jongens. Het werd ook Tjikoedapateuh genoemd. In de Japanse administratie

heette het Bunsho II Kamp 1. Op het drukste moment waren er 10.000 gedetineerden in dit kamp. Het kamp werd begrensd door de Van Oldenbarneveltstraat, Noorder Magazijnstraat, Kampementstraat en Noorder Kampementstraat. In juli 1944 werd ook het 1e Depot Bataljon aan het kamp toegevoegd. Het jongenskamp werd van het mannenkamp afgescheiden door een groot bamboe hek met een poort. Dit jongenskamp bestond uit een aantal gebouwen, blok I1 tot en met I6.

Samen met een deel van zijn voetbalteam uit Tjihapit, kwamen ze met z'n achten in een kamertje in blok I5 te liggen. Ze kregen als blokhoofd de jezuïet Frater Cismacius. Zijn assistent was Nic Roozendaal die in Bandung vaandrig (scoutsleiding) was binnen Scouting. Nic nam het initiatief om met scouting te beginnen en benaderde Tjeerd, Pierre la Cocq en nog een jongen om te starten, ook al waren Scoutingactiviteiten verboden. De jongens gingen er mee door tot het einde van de oorlog.

De gezondheid van de jongens ging tijdens hun verblijf erg achteruit. Tjeerd kreeg een etterende ontsteking aan beide ogen, kon niets meer zien en werd door één van zijn kampmaatjes naar de waterpomp gebracht. Zijn werk in dit kamp bestond uit het werken in de tuinen van de Japanners buiten het kamp en het transporteren van hout vanaf het station in de stad naar de gaarkeuken in het mannenkamp waar zij hun eten vandaan kregen. Het werk in de tuinen buiten het kamp en het transporteren van hout was erg gewild, want dan kregen ze soms snoep of koeken van de Japanse bewakers of Indonesiërs aan de kant van de straat. Andere jongens werden kapper, schoonmaker en vuilnisknecht. Aan sport werd niet veel gedaan, omdat ze in de avond te moe waren. Soms speelden ze handbal op een klein veldje. Ook boksten ze in onze slaapkamer om fit te blijven.

Op 15 augustus 1945 hoorden zij het gerucht dat de oorlog mogelijk zou zijn afgelopen. Op 23 augustus moesten ze allemaal naar een loods in het mannenkamp en werd officieel bekend gemaakt door de Japanse commandant van het mannenkamp en de Nederlandse leiding, dat de oorlog voorbij was. Ze konden het kamp niet veilig verlaten omdat de Japanners de inheemse jeugd hadden opgestookt en die waren wild van anti Nederlandse gevoelens geworden.

Na de bevrijding werd Tjeerd herenigd met zijn moeder. Vanaf eind januari 1946 waren er opeens mogelijkheden om het land te verlaten en naar Nederland te vertrekken met het schip 'Johan van Oldebarnevelt'. Zo kwam hij met zijn moeder begin februari 1946 in Amsterdam aan met wat kleren die ze in Attak bij Suez hadden gekregen. Op de kade stond broer Siemen te wachten, die zij bijna twaalf jaar niet hadden gezien.

Na de oorlog brachten Frater Cismacius en Nic Roozendaal in Nederland een bezoek aan hun jongens van de scoutinggroep in kamp 15^e bataljon waarvan zij de adressen hadden. Nic, Pierre en Tjeerd werden lid van de Duinoord groep in Den Haag. Na de oorlog namen Nederlandse scouts ook weer deel aan buitenlandse kampen. Tjeerd nam met zijn troep in de zomer van 1946 deel aan de Nationale Jamboree in Zweden, de Vredesjamboree. De Zweden vonden het prachtig dat er een delegatie uit Nederland was, met jongens die uit Indië kwamen en daar de oorlog hadden meegemaakt.

Patrouilles uit Almelo en Beverwijk namen deel aan een Internationale Jamboree voor Patrouilles te Blair Athol in Schotland; Troepen uit Wassenaar kampeerden op Wight en in Schotland; een Amsterdamse Troep kampeerde in Engeland; een Haagse Troep woonde de Nationale Jamboree in Zweden bij; de van Pallandt Troep uit Den Haag en de Batavieren uit Nijmegen waren te gast in Denemarken; de Veluwe Verkenner I en II,

Tjeerd voltooide zijn HBS in Nederland en kwam te werken bij de Koninklijke Marine. Hij bleef contact houden met Nic die in Drenthe woonde en met Pierre totdat hij in december 1952 als straaljagerpiloot bij een vliegtuigongeluk in Amerika omkwam.

Meer informatie

[Tjeerd Sleeswijk Visser | Stichting Oorlogsverhalen](#)

[Tjeerd Sleeswijk Visser | Oorlogsgravenstichting](#)

[De Japanse aanval op Java.docx \(oorlogsverhalen.com\)](#)

[Bandoeng \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Tijhapit \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[The Spanish Influenza: a family's story. – GSQ Blog](#)

[De Indische courant » 20 feb 1935 - Art. 134 | Delpher](#)

[De locomotief » 29 apr 1935 - Art. 44 | Delpher](#)

[Bataviaasch nieuwsblad » 04 okt 1935 - Art. 249 | Delpher](#)

[Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië » 09 okt 1935 - Art. 192 | Delpher](#)

[20919Onderweg9webversie.pdf \(duinzichtkerk.nl\)](#)

[Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 28, 1945-1946, no. 12, 1946 » 1946-09 - Pag. 8 | Delpher](#)

[Algemeen Handelsblad » 09 jul 1946 - Art. 15 | Delpher](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.